

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อการให้บริการทางการศึกษาแก่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา ในสถานศึกษาตามแนวชายแดนของจังหวัดอุบลราชธานี พร้อมทั้งได้นำเสนอแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาตามแนวชายแดนให้เป็นแหล่งบริการทางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีขั้นตอนในการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนประเทศเพื่อนบ้านในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 48 คน และครูผู้สอน 529 คน รวมทั้งหมด 577 คน

ซึ่งสถานศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยเลือกโดยสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยเลือกสถานศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดอุบลราชธานี ได้ทั้งสิ้นจำนวน 15 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ เกรจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608 อ้างถึงใน พิสนุ พงศ์ศรี, 2550, หน้า 109) ได้จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น 43 คน และจำนวนของครูผู้สอนทั้งสิ้น 223 คน รวมทั้งหมด 266 คน จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อหาตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อให้ได้ค่าความเชื่อมั่นที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 15 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ผู้บริหาร (คน)		ครูผู้สอน (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนเขมรราชพิทยาคม	5	4	69	29
โรงเรียนพะลานวิทยาคม	2	2	13	5
โรงเรียนพังเคนพิทยา	2	2	36	15
โรงเรียนโพธิ์ไทรพิทยาคาร	4	4	48	20
โรงเรียนเอื้อคใหญ่พิทยา	3	3	25	11
โรงเรียนหนามแท่งพิทยาคม	2	2	21	9
รัชมังคลาภิเษก				
โรงเรียนศรีเมืองวิทยาคาร	5	4	58	25
โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม	2	2	23	10
โรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์	2	2	27	11
โรงเรียนนาโพธิ์วิทยา	3	3	27	11
โรงเรียนบุณฑริกวิทยาคาร	5	4	51	22
โรงเรียนดงสว่างวิทยา	2	2	13	5
โรงเรียนนาจะหลวย	4	3	43	18
โรงเรียนโคมประดักษ์รัฐวิทยา	2	2	19	8
โรงเรียนน้ำยืนวิทยา	5	4	56	24
รวม	48	43	529	223
รวมประชากรทั้งหมด	577 คน			
รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	266 คน			

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ฉบับเป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของอำเภอต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน จังหวัดอุบลราชธานี

ฉบับที่ 1 แบบสอบถาม จำแนกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อให้บริการทางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งครอบคลุมความพร้อมทั้ง 6 ด้าน จำนวน 59 ข้อ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการศึกษามากที่สุด
- 4 หมายถึง โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการศึกษามาก
- 3 หมายถึง โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการศึกษาปานกลาง
- 2 หมายถึง โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการศึกษาน้อย
- 1 หมายถึง โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการศึกษาน้อยที่สุด

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ จังหวัดอุบลราชธานี เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาตามแนวชายแดนให้เป็นแหล่งบริการทางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

แบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษา จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นคำถาม

2. กำหนดขอบเขตของคำถาม จากตัวแปรที่จะศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การให้บริการทางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน

3. สร้างแบบสอบถามความพร้อมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การให้บริการทางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

4. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยวัฒน์ บุญทริก อธิการบดีมหาวิทยาลัย

ราชภัฏอุบลราชธานี

4.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ศรุตี สกฤตน์ ผู้อำนวยการศูนย์อินโดจีนศึกษา
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพา

4.3 ดร.เหมวรรณ เหมะนัค รองคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพ
การศึกษา คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

5. กำหนดค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ แบบ IOC (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยใช้เกณฑ์ผ่านที่สัดส่วน 0.50 (พิสนุ พงศ์ศรี, 2550, หน้า 138-140) แล้วแก้ไขปรับปรุงเสนอขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

การกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์แบบ IOC (Item Objective Congruence Index: IOC) ผู้วิจัยกำหนดจากคำถามที่สร้างขึ้นกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาโดยนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมารวมกันกำหนดหาความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะประเมินให้คะแนน 3 ระดับคือ +1 = ความสอดคล้อง 0 = ไม่แน่ใจ -1 = ไม่สอดคล้อง แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง .50 ขึ้นไป ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ต่ำกว่า .50 จะนำไปปรับปรุงแก้ไข

การหาดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม ใช้สูตรความสอดคล้อง IOC ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้และหาค่าความตรงตามเนื้อหาแล้วมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลจากการวัดมาตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach, 1970, p. 161 อ้างถึงใน พิสนุ พงศ์ศรี, 2550, หน้า 138-143) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.95

7. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลฉบับสมบูรณ์

แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งบริการทางการศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาตามแนวชายแดนให้เป็นแหล่งบริการทางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน จากนั้นผู้วิจัยนำไปขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแบบสัมภาษณ์และปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นผู้วิจัยได้นำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีจำนวน 5 ท่านประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
2. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
3. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
4. ผู้อำนวยการสำนักอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
5. ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการอาชีวศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือถึงโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือเก็บข้อมูลถึงผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนจำนวน 15 แห่ง
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือและแบบสอบถามใส่ซองพร้อมแนบซองเปล่าติดแสตมป์ ส่งให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 15 แห่ง และให้กลุ่มตัวอย่างส่งกลับคืน

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วรวบรวมแบบสอบถามที่ใช้ได้เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

4. ส่วนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับที่ได้รับคืนมา
2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตาราง
3. นำข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อการให้บริการทางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน ทั้ง 6 ด้าน มาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย
4. เปรียบเทียบความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อการให้บริการการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน โดยวิเคราะห์ค่าที (*t-test*)
5. เกณฑ์การแปลผล การแปลความหมายของข้อมูลจากการศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษา เพื่อการให้บริการทางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) แปลผลโดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)
 - คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด
 - คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับมาก
 - คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง
 - คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย
 - คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล (SPSS for Windows) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบการบรรยาย

1. การวิเคราะห์ระดับของความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อการให้บริการการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน ในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของอำเภอต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การเปรียบเทียบความพร้อมในการจัดการศึกษาเพื่อการให้บริการทางศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยใช้สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (*t-test*)

3. ในส่วนของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาตามแนวชายแดนให้เป็นแหล่งบริการทางการศึกษา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยสรุปและสังเคราะห์คำตอบที่ได้จากผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาตามแนวชายแดนให้เป็นแหล่งบริการทางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน